

§ 219

Dnr KS 2019/000424

Revidering av resursfördelningsmodell Utbildning 2020

Sammanfattning av ärendet

Verksamhetsområde Utbildning har sedan budget 2017 en modell för resursfördelning för att säkerställa en likvärdig skola i hela kommunen. Modellen utvärderas varje år och vid behov behöver modellen revideras.

Beslutsunderlag

Revidering resursfördelningsmodell för verksamhetsområde Utbildning 2020, daterad den 26 mars 2019.

Förändring av strukturbelopp till budget 2020, daterad den 1 april 2019.

Tjänsteskrivelse daterad den 1 april 2019.

Utbildningsnämndens § 44, ärendet bordlagt.

Utbildningsnämndens § 63 med förslag till beslut.

Förslag till beslut på mötet

Henrik Yngvesson (M) yrkar avslag.

Annika Olsson (C) yrkar bifall till utbildningsnämndens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer utbildningsnämndens förslag mot Henrik Yngvessons yrkande och finner att styrelsen beslutar enligt nämndens förslag.

Votering begärs. Följande propositionsordning godkänns.

Ja-röst för utbildningsnämndens förslag.

Nej-röst för Henrik Yngvessons (M) yrkande.

Ja

Mattias Nilsson (S)

Per-Olof Johansson (S)

Henriette Koblanck (S)

Håkan Lindqvist (S)

Anna-Kajsa Arnesson (C)

Annika Olsson (C)

Nej

Henrik Yngvesson (M)

Ulrik Brandén (M)

Ingela Fredriksson (M)

Eric Dicksson (KD)

Olof Nilsson (SD)

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum

2019-09-03

Åsa Everbrand (C)
Matilda Wärenfalk (S)

Omröstningsresultat

8 ja-röster och 5 nej-röster.

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Reviderad resursfördelningsmodell Utbildning 2020 antas.

Reservation

Till förmån för eget förslag reserverar sig Henrik Yngvesson (M), Ulrik Brandén (M), Ingela Fredriksson (M), Eric Dicksson (KD) och Olof Nilsson (SD).

Expedieras till:

Kommunfullmäktige

§ 63

Dnr UN 2019/000075

Revidering av resursfördelningsmodell Utbildning 2019

Sammanfattning av ärendet

Verksamhetsområde Utbildning har sedan budget 2017 en modell för resursfördelning för att säkerställa en likvärdig skola i hela kommunen. Modellen utvärderas varje år och vid behov behöver modellen revideras.

David Idermark föredrar ärendet.

Beslutsunderlag

Revidering resursfördelningsmodell för verksamhetsområde Utbildning 2019, daterad den 26 mars 2019.

Förändring av strukturbelopp till budget 2020, daterad den 1 april 2019.

Tjänsteskrivelse daterad den 1 april 2019.

Utbildningsnämndens § 44, ärendet bordlagt.

Förslag till beslut på mötet

Agneta Stjärnlöv (M) yrkar avslag på förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot Agneta Stjärnlövs yrkande och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Utbildningsnämndens förslag till beslut

1. Reviderad resursfördelningsmodell Utbildning 2019 antas.

Reservation

Agneta Stjärnlöv (M) reserverar sig mot beslutet.

Expedieras till:

Kommunstyrelsen

§ 44

Dnr UN 2019/000075

Revidering av resursfördelningsmodell Utbildning 2019

Sammanfattning av ärendet

Verksamhetsområde Utbildning har sedan budget 2017 en modell för resursfördelning för att säkerställa en likvärdig skola i hela kommunen. Modellen utvärderas varje år och vid behov behöver modellen revideras.

Beslutsunderlag

Revidering resursfördelningsmodell 2019, daterad den 26 mars 2019.
Förändring av strukturbelopp till budget 2020, daterad den 1 april 2019.
Tjänsteskrivelse, daterad den 1 april 2019.

Förslag till beslut på mötet

Agneta Stjärnlöf (M) yrkar på återremiss för utvärdering avseende effekterna av nuvarande resursfördelningsmodell.
Anders Eklöv (C) yrkar på bordläggning för förankring i partigrupperna.

Ajournering

Sammanträdet ajourneras klockan 10.55-11.00.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns förslag på återremiss och förslag på bordläggning. Ordföranden hör med nämnden om ärendet ska avgöras idag eller vid ett senare tillfälle och finner att ärendet ska avgöras vid ett senare tillfälle.

Ordföranden ställer bordläggning mot återremiss och finner att nämnden beslutar att bordlägga ärendet.

Utbildningsnämndens beslut

1. Ärendet bordläggs för förankring i partigrupperna.

Reservation

Till förmån för eget yrkande reserverar sig Agneta Stjärnlöf (M), Sam Wadin (L) och Jessica Hellman (SD).

Utbildningsnämnden

Sammanträdesdatum

2019-06-10

Expedieras till:

Utbildningsnämnden

Grundskola, exempel ersättning	Ersättning vid 5% strukturbelopp			Ersättning vid 7,5% strukturbelopp			Förändring	Förändring 2,5%
	Grundbelopp	Strukturbelopp	Summa	Grundbelopp	Strukturbelopp	Summa	Summa	Antal tjänster
Alunskolan	3 090 850	639 418	3 730 269	2 998 462	959 128	3 957 590	227 321	39%
Färjestadens skola	40 772 348	2 086 981	42 859 329	39 545 242	3 130 472	42 675 714	-183 615	-31%
Glömminge skola	15 603 995	787 083	16 391 078	15 134 947	1 180 625	16 315 572	-75 507	-13%
Gårdby skola	11 768 269	409 193	12 177 462	11 415 298	613 789	12 029 087	-148 374	-25%
Skansenskolan	39 812 457	3 154 692	42 967 149	38 706 166	4 732 038	43 438 204	471 055	81%
Torslunda skola	10 800 698	381 865	11 182 563	10 476 155	572 797	11 048 952	-133 611	-23%
Södra skolan	353 240	6 019	359 259	343 764	9 029	352 793	-6 466	-1%
Västra skolan	2 296 060	140 510	2 436 570	2 234 468	210 765	2 445 233	8 663	1%
Waldorfskolan Kalmar	1 025 164	15 008	1 040 172	996 737	22 512	1 019 249	-20 923	-4%
Ölands Friskola	12 098 471	372 002	12 470 474	11 773 928	558 004	12 331 931	-138 542	-24%
Totalt	137 621 553	7 992 772	145 614 325	133 625 167	11 989 158	145 614 325	0	0%

Beräkningen är baserad på statistik från SCB som avser HT 2018.

Förskoleklass, exempel ersättning	Ersättning vid 5% strukturbelopp			Ersättning vid 7,5% strukturbelopp			Förändring	Förändring 2,5%
Enhet	Grundbelopp	Strukturbelopp	Summa	Grundbelopp	Strukturbelopp	Summa	Summa	Antal tjänster
Alunskolan	392 404	206 369	598 772	381 859	309 553	691 412	92 640	17%
Färjestadens skola	4 933 074	234 899	5 167 973	4 800 510	352 348	5 152 858	-15 115	-3%
Glömminge skola	1 401 441	30 236	1 431 677	1 363 781	45 353	1 409 135	-22 542	-4%
Gårdby skola	1 569 614	38 435	1 608 049	1 527 435	57 652	1 585 087	-22 962	-4%
Skansensskolan	1 905 960	79 436	1 985 397	1 854 742	119 154	1 973 897	-11 500	-2%
Torslunda skola	1 401 441	34 280	1 435 721	1 363 781	51 419	1 415 201	-20 520	-4%
Totalt	11 603 935	623 654	12 227 589	11 292 109	935 480	12 227 589	0	0%

Beräkningen är baserad på statistik från SCB som avser HT 2018.

Förskola, exempel ersättning	Ersättning vid 3% strukturbelopp			Ersättning vid 5% strukturbelopp			Förändring Summa	Förändring 2% Antal tjänster
	Enhet	Grundbelopp	Strukturbelopp	Summa	Grundbelopp	Strukturbelopp		
Flisan	1 835 312	14 578	1 849 890	1 802 966	24 296	1 827 262	-22 628	-5%
Västanvind	2 681 937	35 784	2 717 721	2 624 708	59 640	2 684 348	-33 373	-7%
Undringen	6 260 412	131 749	6 392 161	6 136 001	219 582	6 355 583	-36 578	-8%
Algutsrum	7 467 955	112 798	7 580 753	7 306 222	187 996	7 494 218	-86 535	-19%
Alunskolans förskola	3 211 797	583 714	3 795 510	3 134 662	972 856	4 107 518	312 008	67%
Glömminge förskola	3 411 454	53 485	3 464 940	3 331 831	89 142	3 420 974	-43 966	-9%
Gullvivan	11 125 142	392 146	11 517 288	10 893 738	653 577	11 547 316	30 027	6%
Gårdby förskola	3 885 640	118 501	4 004 142	3 798 553	197 502	3 996 055	-8 087	-2%
Skogsgläntan	6 565 657	77 111	6 642 768	6 438 759	128 518	6 567 277	-75 491	-16%
Snäckstrand	6 715 400	152 660	6 868 061	6 568 596	254 434	6 823 030	-45 031	-10%
Solvändan	10 547 287	593 124	11 140 410	10 305 931	988 539	11 294 470	154 059	33%
Tanneförskolan	1 480 153	22 269	1 502 422	1 447 806	37 116	1 484 921	-17 501	-4%
Torslunda förskola	3 384 577	37 153	3 421 730	3 314 907	61 922	3 376 829	-44 901	-10%
Vitsippan	10 597 201	362 966	10 960 168	10 368 286	604 944	10 973 230	13 062	3%
Växthuset	7 444 918	88 804	7 533 722	7 290 649	148 006	7 438 655	-95 067	-20%
Totalt	86 614 843	2 776 842	89 391 685	84 763 614	4 628 070	89 391 685	0	0%

Beräkningen är baserad på statistik från SCB som avser HT 2018.

§ 31

Dnr UN 2019/000075

Information - Revidering av resursfördelningsmodell Utbildning 2019

Sammanfattning av ärendet

David Idermark gick igenom föreslagen revidering, samt presenterar alternativa förändringar, samt vad förvaltningen förordar med en ökning med 2,5 %.

Beslutsunderlag

Revidering av resursfördelningsmodell Utbildning 2019 daterad den 26 mars 2019.

Expedieras till:

Utbildningsnämnden

Revidering av resursfördelningsmodell Utbildning 2019

Beskrivning av ärendet

Verksamhetsområde Utbildning har sedan budget 2017 en modell för resursfördelning för att säkerställa en likvärdig skola i hela kommunen. Modellen utvärderas varje år och vid behov behöver modellen revideras.

Beslutsunderlag

Revidering resursfördelningsmodell för verksamhetsområde Utbildning 2019, daterad den 26 mars 2019.

Förändring av strukturbelopp till budget 2020, daterad den 1 april 2019
Tjänsteskrivelse, daterad den 1 april 2019.

Förvaltningens överväganden

Överväganden förvaltningens huvudförslag

Resursfördelningsmodellen som använts sedan budget 2017 är mycket användbar och fyller sin funktion. Efter tre års erfarenhet av modellen ändras nu vissa formuleringar i texten så att modellen stämmer överens med användningen i praktiken. Mål, syfte och huvudsaklig användning av modellen är inte förändrade.

Det nyckeltal som ska beslutas politiskt i modellen är andel av budget som fördelas genom strukturbelopp. I tabell 1 redovisas hur fördelningen varit under 2017-2019. Boksluten för tidigare år visar att förskolor och skolor med högre socioekonomisk faktor har svårare att nå uppsatta mål med tilldelade resurser. Nu minskar också etableringsbidraget från Migrationsverket för nyanlända vilket gör att förvaltningen föreslår en ökning av andelen som fördelas genom strukturbelopp, se tabell 1.

Förslag på andel av budget som fördelas genom strukturbelopp från och med budget 2020:

	2017	2018	2019	2020
Förskola	0 %	3 %	3 %	5 %
Förskoleklass	5 %	5 %	5 %	7,5 %
Grundskola	5 %	5 %	5 %	7,5 %

Tabell 1.

I beslutsunderlag Förändring av strukturbelopp till budget 2020 redovisas konsekvenserna för respektive enhet vid en höjning av andelen av budget som fördelas genom strukturbelopp.

Närliggande kommuner fördelar idag högre andel av budget genom strukturbelopp.

	Kalmar	Borgholm
Förskola	10 %	5 %
Förskoleklass	15 %	10 %
Grundskola	15 %	10 %

Tabell 2.

Alternativa förslag till beslut med detaljerade överväganden

För att öka det kompenserande inslaget i resursfördelningen ytterligare kan andelen som fördelas genom strukturbelopp ökas till 7,5 % på förskolan och 10 % i förskoleklass och grundskola. Konsekvenserna av detta redovisas i beslutsunderlag Förändring av strukturbelopp till budget 2020.

Kommunikation av förslaget till beslut

Ärendet är inte sådant att förvaltningslagens regler om kommunikering är tillämpliga.

Övervägande enligt § 2 i kommunstyrelsens reglemente

Förslaget till beslut påverkar inte något av perspektiven i § 2 i kommunstyrelsens reglemente.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Reviderad resursfördelningsmodell Utbildning 2019 antas.

Ann Willsund
Kommundirektör

David Idermark
Verksamhetsområdeschef Barn och
Utbildning

Fattat beslut expedieras till:

Åsa Bejvall, ekonomichef
Jonna Åberg, controller Utbildning
David Idermark, skolchef

Förändring strukturbelopp Grundskolan Enhet	5%	Förändring 5% - 7,5%		Förändring 5% - 10%	
	per elev	Belopp, kr	per elev	Belopp, kr	per elev
Alunskolan	16 395	227 321	5 829	454 642	11 657
Färjestadens skola	4 029	-183 615	-354	-367 231	-709
Glömminge skola	3 975	-75 507	-381	-151 013	-763
Gårdby skola	2 746	-148 374	-996	-296 748	-1 992
Skansensskolan	6 755	471 055	1 009	942 111	2 017
Torslunda skola	2 787	-133 611	-975	-267 222	-1 951
Södra skolan	1 505	-6 466	-1 617	-12 932	-3 233
Västra skolan	5 404	8 663	333	17 326	666
Waldorfskolan Kalmar	1 251	-20 923	-1 744	-41 847	-3 487
Ölands Friskola	2 715	-138 542	-1 011	-277 085	-2 023
Totalt		0		0	

Beräkningen är baserad på statistik från SCB som avser HT 2018.

Strukturbeloppet justeras två gånger per år.

Grön kolumn - fördelningen idag, kr/elev

Blå kolumn - huvudförslag ökning 2,5 %

Gul kolumn - alternativt förslag ökning 5 %

Kolumn Belopp, kr visar hur stort belopp som tillförs/tas bort från enhetens budget

Förändring strukturbelopp Förskoleklass Enhet/stadie	5%	Förändring 5% - 7,5%		Förändring 5% - 10%	
	per elev	Belopp, kr	per elev	Belopp, kr	per elev
Alunskolan	29 481	92 640	13 234	185 279	26 468
Färjestadens skola	2 669	-15 115	-172	-30 229	-344
Glömminge skola	1 209	-22 542	-902	-45 085	-1 803
Gårdby skola	1 373	-22 962	-820	-45 924	-1 640
Skansenskolan	2 336	-11 500	-338	-23 000	-676
Torslunda skola	1 371	-20 520	-821	-41 041	-1 642
Totalt		0		0	

Beräkningen är baserad på statistik från SCB som avser HT 2018.
Strukturbeloppet justeras två gånger per år.

Grön kolumn - fördelningen idag, kr/elev

Blå kolumn - huvudförslag ökning 2,5 %

Gul kolumn - alternativt förslag ökning 5 %

Kolumn Belopp, kr visar hur stort belopp som tillförs/tas bort från enhetens budget

Förändring strukturbelopp Förskola Enhet	3%	Förändring 3% - 5%		Förändring 3% - 7,5%	
	per barn	Belopp, kr	per barn	Belopp, kr	per barn
Flisan	1 121	-22 628	-1 741	-50 914	-3 916
Västanvind	1 556	-33 373	-1 451	-75 089	-3 265
Undringen	2 635	-36 578	-732	-82 300	-1 646
Algutsrum	1 735	-86 535	-1 331	-194 704	-2 995
Alunskolans förskola	18 829	312 008	10 065	702 018	22 646
Glömminge förskola	1 671	-43 966	-1 374	-98 923	-3 091
Gullvivan	4 217	30 027	323	67 562	726
Gårdby förskola	3 386	-8 087	-231	-18 195	-520
Skogsläntan	1 512	-75 491	-1 480	-169 856	-3 331
Snäckstrand	2 587	-45 031	-763	-101 320	-1 717
Solvändan	6 115	154 059	1 588	346 633	3 574
Tanneförskolan	1 713	-17 501	-1 346	-39 376	-3 029
Torslunda förskola	1 327	-44 901	-1 604	-101 028	-3 608
Vitsippan	3 945	13 062	142	29 390	319
Växthuset	1 432	-95 067	-1 533	-213 900	-3 450
Totalt		0		0	

Beräkningen är baserad på statistik från SCB som avser HT 2018.

Strukturbeloppet justeras två gånger per år.

Grön kolumn - fördelningen idag, kr/barn

Blå kolumn - huvudförslag ökning 2 %

Gul kolumn - alternativt förslag ökning 4,5 %

Kolumn Belopp, kr visar hur stort belopp som tillförs/tas bort från enhetens budget

Utbildning

David Idermark, 0485-47113

david.idermark@morbylanga.se

Revidering resursfördelningsmodell för verksamhetsområde Utbildning 2019

Bakgrund

Alla barn i Sverige ska enligt skollagen ha tillgång till likvärdig utbildning oberoende av var i landet man bor eller sociala och ekonomiska förhållanden. Skolan har att ta hänsyn till barns olika behov och skyldighet att uppväga skillnader i förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Det krävs att kommunernas resursfördelning tar hänsyn till detta på ett effektivt sätt. Elever och skolor som behöver större resurser måste få tillgång till dessa.

Skolinspektionen påpekar i en rapport att ekonomiska resurser inte direkt inverkar på resultatet, de inverkar bara genom de inlärningsprocesser som de möjliggör (Skolinspektionen, 2014). Det medför att kommunerna behöver kunskap om både hur resursfördelningen kan ske på ett adekvat sätt samt hur resurserna sedan också används effektivt. Skolverket visar på att Sveriges kommuner i liten omfattning anpassar resursfördelningen efter skolornas socioekonomiska förutsättningar (Skolverket, 2013).

Alla kommuner måste anpassa resursfördelningen efter sina förutsättningar.

Syftet med resursfördelningsmodeller är att utifrån en tilldelad ram fördela medel på ett så rättvist och rationellt sätt som möjligt. En resursfördelningsmodell kan utformas utifrån olika perspektiv. En traditionell metod är att tilldela resurser utifrån fasta och rörliga kostnader. Ett exempel kan vara att en skola får en fast tilldelning utifrån att den behöver administration i form av rektor och skolassistent och medel för pedagogisk personal utifrån antalet klasser samt medel för driften, t.ex. läromedel, som fördelas utifrån elevantal. Tilldelningen till skolan under den tid skolan var statlig byggde i hög grad på en sådan modell och samma modell användes i Mörbylånga fram till budget 2016. Utöver den fasta tilldelningen fanns ett begränsat utrymme var ur behovsprövade tilläggsanslag kunde sökas.

Vid kommunaliseringen av skolan ersattes den statliga modellen av en mer behovsanpassad modell, som var mer påverkbar av tjänstemän och lokala politiker. Fördelen med en sådan modell var givetvis att matchningen mellan behov och resurstilldelning upplevdes öka, men samtidigt ökade risken för ökade kostnader i och med att skolors upplevda behov av resurser i princip

alltid överstiger tilldelad budgetram. Att dra över budget ett år kunde uppfattas som ett bra argument för ökad tilldelning följande år.

Villkoren för förskola och skola har förändrats i hög grad under de senaste decennierna. Den nya situationen, som ibland inneburit både plötsliga och stora förändringar av barn/elevantalet åt båda håll, har framtvingat ett behov av nya och bättre anpassade resursfördelningsmodeller. Under 00-talet infördes också lagkrav på att kommuner skulle hålla sig ersättningsneutrala till fristående aktörer, vilket innebar att fristående förskolor och skolor skulle få samma resurser som de kommunala enheterna. En förtydligad skollagstiftning 2014 (SFS 2014:458) kräver dessutom att kommunens resursfördelningsmodell ska ta hänsyn till barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Syfte och mål med resursfördelningsmodellen

Syftet med modellen är att utifrån den gemensamma ramen tilldela enheter rimliga resurser i förhållande till deras förutsättningar och behov.

Mål för modellen

- Modellen är flexibel – resurser flyttas i takt med förändrade förutsättningar och behov
- Modellen kompenserar för faktorer som påverkar likvärdigheten mellan enheter
- Modellen uppmuntrar enheter till utveckling av effektiva arbetssätt
- Modellen har en hög grad av opåverkbarhet i sin tillämpning
- Politisk påverkan av modellen sker genom fastställande av principer och utvalda fördelningsnycklar
- Modellen blir allmänt accepterad i verksamheterna
- Modellen leder till en ökad kostnadsmedvetenhet
- Modellen bidrar till god kommunal ekonomi och därigenom en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling

Budgetteknisk förutsättning för modellen

Modellen förutsätter att kommunfullmäktige endast fattar beslut om budgetram för verksamheten på verksamhetsområdesnivå, d.v.s. budgetramen för hela förskoleverksamheten, grundskoleverksamheten samt övriga verksamheter inom Utbildning. Det blir då möjligt att omfördela resurser utan politiska beslut mellan enheter i takt med att regelbundna mätningar påvisar behovsförändringar, exempelvis elevtalsmätningar.

Resursfördelningsmodellen som ekonomisk styrmodell

En faktorstyrd resursfördelningsmodell förutsätter att enhetschefer arbetar vidare med den interna resursfördelningen inom sina fastställda ramar. Modellen definierar det ekonomiska utrymme respektive chef disponerar och taktiskt kan använda för att möta de olika typer av behovsförändringar som uppstår.

I ett kommunperspektiv är det önskvärt att diskutera införandet av resultatutjämningsfonder, vilka kan möjliggöra att överföra resultat mellan år. Det vore en åtgärd som kraftfullt skulle kunna bidra till en bättre ekonomisk hushållning med resurserna.

Modellens kompensatoriska del - socioekonomisk struktur

Det har i skolsverige varit en relativt omfattande debatt om hur resursfördelningen mellan skolor är utformad i kommunerna. Rapporter från såväl Skolverket, Skolinspektionen och andra aktörer har påvisat att många kommuner inte tar hänsyn till olika enheters förutsättningar med avseende på s.k. socioekonomisk struktur. Principen jämlik skola är en grundsten i den svenska skolmodellen, likaså den starka betoningen av den svenska skolans kompensatoriska uppdrag.

Från 2014 finns förtydligad lagstiftning som föreskriver att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Många kommuner använder sig av enheternas socioekonomiska struktur kopplat till faktorer framtagna av Skolverkets statistiska modell SALSA¹ (Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala SambandsAnalyser). De faktorer som används i SALSA är föräldrarnas utbildningsbakgrund, migrationsbakgrund och kön. Att det finns ett samband mellan dessa faktorer och elevernas betygsresultat är belagt (SKL, 2014).

Salsamodellen utgår från att man på gruppnivå genom socioekonomiska bakgrundsfaktorer kan förutse och statistiskt fastställa risker för skolmisslyckande, något som kan användas som en objektiv faktor i en resursfördelningsmodell. Det är i sammanhanget viktigt att poängtera att modellen inte gör anspråk på att förutse ett enskilt barns framgång i skolsystemet.

Inom förskoleverksamhet har debatten om risk för ojämlig förskola inte varit lika tydlig som debatten om t.ex. grundskolan. Likväl är det viktigt att i utformningen av en ny resursfördelningsmodell ta med perspektivet även i modellen för fördelning av resurser inom förskolan. Förskolan blev en del av skolväsendet år 2011 och samma lagstiftning om kompensatorisk resursfördelning gäller för förskolan, precis som för andra skolförmer (Skolinspektionen, 2016).

Det statistiska underlaget beställs varje halvår från SCB och används som underlag i resursfördelningsmodellen terminen som följer.

Faktorn socioekonomisk struktur kan få ett större eller mindre genomslag i resursfördelningsmodellen beroende på hur stor del av det totala anslaget som fördelas till faktorn. Det är viktigt att den politiska nivån kontinuerligt utvärderar effekten av socioekonomisk omfördelning och vid behov fattar beslut om hur stor del av budgeten för Utbildning som ska omfördelas enligt dessa principer.

Personaltäthet är inte längre ett mått på likvärdighet eller rättvisa som det har varit tidigare. Det kompensatoriska inslaget med socioekonomisk struktur

¹ <http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-databaser/statistisk-modell-1.163764>

gör att en skillnad i personaltäthet mellan enheter är ett tecken på att modellen fungerar.

Fördelar och nackdelar med modellen

Den största fördelen är att en fungerande modell automatiskt fördelar om tillgängliga resurser utifrån volymförändringar och andra faktorer. Modellen motverkar också omotiverade skillnader i resurstillgången. Rätt tillämpad skapar den också en ökad följsamhet till förändringar i barn- och elevströmmar. Förändringar av organisationens utformning och storlek måste ske fortlöpande och därmed minskar risken för stora strukturproblem.

Modellen kräver ett arbete med prognoser. Ledningen för de olika enheterna måste försöka förutse och även vidta åtgärder för att i god tid kunna möta volymförändringar. Särskilt när det gäller personalkostnader finns en betydande svårighet till snabba anpassningar. Eftersom resurser kommer att omfördelas kommer vissa enheter få en lägre tilldelning och detta kommer att upplevas negativt till dess förändringen är genomförd och stabiliserad.

Den politiska styrningen i modellen

Grundtanken är att politiken lever upp till sitt huvudmannansvar genom att besluta om principer och utvalda fördelningsnycklar för resursfördelningen. Det är en viktig poäng att modellens integritet efter fastställd fördelning inte kan påverkas av enskild politiker/enskilda politikers agerande som en följd av exempelvis påtryckningar från intressegrupper knutna till en specifik verksamhet, exempelvis en föräldragrupp.

Resursfördelningens principer och fördelningsnycklar utvärderas årligen och ses över i förhållande till verksamhetens resultat och konstaterade behovsförändringar. Ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete är en nödvändig förutsättning för detta arbete.

Ersättning till externa huvudmän

Ersättningen till externa verksamheter, kommunala eller fristående, som i sin verksamhet har barn/elever som tillhör Mörbylånga kommuns ansvar har rätt till en fastställd ersättning, som är baserad på kostnaden för den egna förskole- respektive grundskoleverksamheten. Lagstiftning anger att det ska råda ersättningsneutralitet mellan de egna och externa verksamheterna.

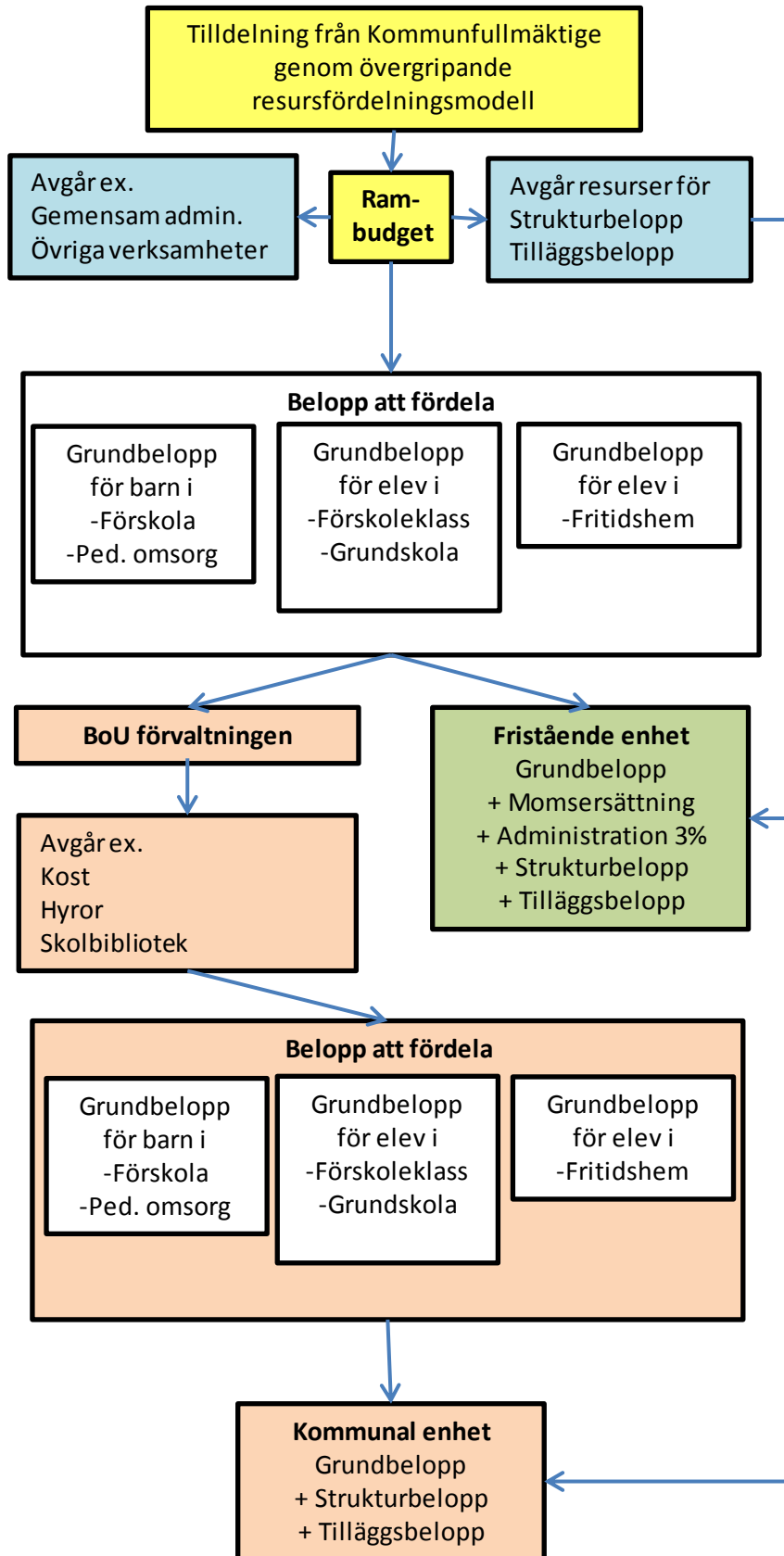
Resursfördelningsmodellen kommer påverka ersättningen till externa utförare på samma grunder som till de kommunala enheterna. Kommunen har en skyldighet att fastställa ett grundbelopp innan det nya budgetåret påbörjas. Utöver grundbelopp kommer fristående enheter tilldelas strukturbelopp beräknat på enhetens socioekonomiska struktur samt beviljade tilläggsbelopp.

Justering av ram vid volymförändringar

En hållbar ekonomisk utveckling för kommunen förutsätter en budget i balans. I en tid med en ökad inflyttning till kommunen och rörlighet av såväl barn som elever mellan den egna verksamheten och externa aktörer så ökar svårigheten att göra en träffsäker planering. En enhet som tar emot ett förskolebarn från en nyinflyttad familj måste få barnpeng för det barnet. En elev, vars vårdnadshavare väljer en annan utförare, tar med sig elevpengen till den externa verksamheten.

Kommunen har en övergripande resursfördelningsmodell som fördelar resurser till Social omsorg och Utbildning efter volymer. Modellen utgår från befolkningsprognosen inför varje budgetår. Under året justeras budgetramarna för Utbildning efter faktiskt antal barn och elever i verksamheterna, såväl kommunala som fristående.

Modellen som flödesschema

Generella principer i resursfördelningsmodellen

Resursfördelningsmodellen är både generell (grundbelopp), barn-/elevspecifik (tilläggsbelopp) och förutsättningsbaserad (strukturbelopp).

Grundbelopp

I grundbeloppet per barn/elev ligger merparten av pengarna. Det går till verksamhetens stora kostnader såsom personalkostnader, lokalkostnader, materiel och fortbildning.

Tilläggsbelopp

I tilläggsbeloppet ligger ersättning för elever med behov av extraordinärt särskilt stöd. Tilläggsbeloppet för extraordinärt särskilt stöd fördelas efter ansökan från enheterna av förvaltningens samordnare för barn i behov av särskilt stöd och beslutas av förvaltningschefen. Alla verksamheters behov av extraordinärt särskilt stöd hanteras inom ramen för tilläggsbelopp.

Tilläggsbelopp hanteras i huvudsak en gång per år men kan sökas under hela året om ny elev tillkommer eller behov uppstår.

Strukturbelopp

Strukturbelopp är det belopp som tilldelas enheten utifrån dess socioekonomiska struktur. De faktorer som kommer att användas är föräldrarnas utbildningsbakgrund, andelen nyanlända barn/elever samt andel pojkar. Statistiken från SCB tas fram två gånger per år och gäller för efterföljande termin. I kommunen avsätts 5 % av den totala ramen för förskolan och 7,5 % för förskoleklass och grundskolan till strukturbelopp. Cheferna ska redovisa hur strukturbeloppet använts.

Mätdatum

Ett av målen är att modellen ska vara flexibel och då behöver budgeten justeras under året. Mätningen av barn/elevantal och vistelsetid på förskolan sker den 15:e varje månad.

Statistiken som styr strukturbeloppet beställs två gånger per år. Detta görs i mars och september.

Bidrag för nyanlända

Enheterna erhåller extra tillägg på individnivå riktat till nyanlända elever. Bidraget betalas ut de två första åren som eleven räknas som nyanländ.

Specifika principer för ersättning i förskolan

Differentierat grundbelopp

I förskolan finns det flera faktorer som påverkar hur mycket personal som behövs, utöver hur många barn som är inskrivna. Det finns variationer i hur mycket varje barn är på förskolan, s.k. vistelsetid. Ett antal barn per förskola deltar i det som kallas allmän förskola vilket innebär förskolevistelse 15 timmar per vecka. Allmän förskola erbjuds de barn vars föräldrar ex. är föräldralediga. Vistelsetiden mäts som ett snitt av föräldrarnas rapporterade schematid. Grundbeloppet för förskolan finns på följande nivåer:

- 1-3 åringar med vistelsetid upp till 15 timmar/vecka
- 1-3 åringar med vistelsetid över 15 timmar/vecka

- 4-5 åringar med vistelsetid upp till 15 timmar/vecka
- 4-5 åringar med vistelsetid över 15 timmar/vecka

Förskola i småort

Förskolor i småorter² bär sig inte ekonomiskt i denna modell, till skillnad från de som ligger i tätort. Endast en förskola i kommunen ligger i en småort, Tanneförskolan. Enligt våra beräkningar krävs det 18 barn för att Tanneförskolan ska gå runt ekonomiskt. Utifrån detta kommer Tanneförskolan kompenseras för mellanskillnaden mellan faktiskt antal barn upp till 18 barn. Detta för att behålla kommunal service i glesbygd.

Specifika principer för ersättning i grundskolan

Skola i glesbygd

Modellen kompenserar skolor med ett elevantal som ligger mellan 50 och 150 i glesbygd. Den extra tilldelningen föreslås i Mörbylånga uppgå till 400 000 kr för en skola med max 50 elever (vid mät datumet) och ersättningen trappas sedan ner med 4 000 kr för varje elev som överstiger 50.

En skola i kommunen faller under antalskriteriet ovan, Alunskolan med 51 elever.

Specifika principer för ersättning i grundsärskolan

I grundsärskolan tillämpas olika grundbelopp.

- Individ integrerad grundsärskoleelev
- Grundsärskoleelev på samlad grundsärskola

Specifika principer för ersättning i fritidshem

På fritidshem utbetalas grundbelopp för fritidshem per inskriven elev.

Specifika principer för ersättning i pedagogisk omsorg

Inom pedagogisk omsorg tillämpas också differentierat grundbelopp. Vistelsetiden mäts som ett snitt av föräldrarnas rapporterade schematid. Grundbeloppet för pedagogisk omsorg finns på följande nivåer:

- Barn med vistelsetid upp till 15 timmar/vecka
- Barn med vistelsetid över 15 timmar/vecka
- Fritidsbarn inom pedagogisk omsorg

² Enligt SCB:s definition av småort avses ort med ett invånarantal på mellan 50 och 199 personer.

Litteraturförteckning

- SKL. (2014). *Socioekonomisk resursfördelning till skolor - så kan kommuner göra*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting.
- Skolinspektionen. (2014). *Kommunernas resursfördelning och arbete mot segregationens negativa effekter i skolväsendet*. Stockholm: Skolinspektionen.
- Skolinspektionen. (2016). *Socioekonomisk resursfördelning till förskolan*. Stockholm: Skolinspektionen.
- Skolverket. (2013). *Kommunernas resursfördelning till grundskolor*. Stockholm: Fritzes.

David Idermark
Skolchef